

EDUSKUNNAN
HALLINTOVALIOKUNTA

Helsingissä

17 päivänä lokakuuta 1991

Lausunto n:o 1

Valtiovarainvaliokunnalle

Eduskunnan pääsihteeri on kirjeellään 19.9.1991 saattanut eduskunnan työjärjestyksen 18 a §:n 3 momentista ilmenevässä tarkoituksessa hallintovaliokunnan tietoon eduskunnan päättöpöytäkirjan otteen hallituksen esityksestä n:o 57 valtion tulo- ja menoarvioksi vuodelle 1992. Valiokunta on päättänyt kokouksessaan 27.9.1991 antaa asiassa lausunnon valtiovarainvaliokunnalle sisäasiainministeriön hallinnon-alan osalta.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylijohtaja Pekka Kilpi, osastopäällikkö Juhani Nummela, osastopäällikkö Hannu Ahonen, poliisiylijohtaja Olli Urponen, pelastusylijohtaja Pekka Myllyniemi, toimistopäällikkö Juhani Seppä, neuvotteleva virkamies Raimo Lindberg, ylitarkastaja Toivo Pihlajaniemi, ylitarkastaja Pasi Korvenranta, ylitarkastaja Pentti Visanen ja vs. ylitarkastaja Pertti Laine sisäasiainministeriöstä, budjettineuvos Raine Vairimaa valtiovarainministeriöstä, erikoistutkija Tapio Saavalainen Oulun lääninhallituksesta, suunnittelupäällikkö Pekka Linnapuomi Suomen Kaupunkiliitosta, taloussuunnittelupäällikkö Jouko Heikkilä Suomen Kunnallisliitosta, apulaisjohtaja Astrid Thors Finlands svenska kommunförbundista, toiminnanjohtaja Pietari Jääskeläinen Maakuntaliittojen keskusliitosta, toiminnanjohtaja Matti Tukiainen Uudenmaan maakuntaliitosta, puheenjohtaja Kyösti Kerälä Suomen Rikospoliisiliitosta, II varapuheenjohtaja Matti Tohkanen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja Timo Mikkola Suomen Poliisien Liitosta, kaupunginjohtaja Juhani Rinne Lohjan kaupungista, turvapaikkalautakunnan sihteeri Johanna Suurpää ja hallintotieteiden tohtori Erkki Mennola.

Valiokunta on päättänyt käsitellä lausunnon osaan vain osaa sisäasiainministeriön hallinnon-alan kysymyksistä valiokunnan valitsemien painopisteiden näkökulmasta. On mahdollista, että osaan kysymyksistä puututaan vielä tulo- ja

menoarvioesitykseen ulottuvien vaikutuksien käsiteltäessä tulo- ja menoarvioesitykseen liittyviä ns. budjettilajeja.

26.01. Sisäasiainministeriö*Hallinnon kehittäminen*

Sisäasiainministeriön hallinnonalalla myös itse ministeriön osalta tulo- ja menoarvioesitys vuodelle 1992 perustuu tulosbudjetointiin. Tulo- ja menoarvioesityksessä on määritelty ministeriön keskeiset tulostavoitteet vuodelle 1992. Tavoitteena on muun ohella, että valtion aluehallintoviranomaisten toimintaa yhteensovitetaan tehostamalla niiden välistä yhteistyötä. Tulostavoitteena on myös, että ministeriössä valmistellaan toiminnallistaloudellinen maakuntajako. Edelleen tavoitteena on, että maakunnallista hallintoa kehitetään jatkamalla kuntainliittojen kokoamista poistaen kokoamisen lainsäädännöllisiä esteitä ja valmistelemalla maakuntahallintokeiluja.

Lisäksi tavoitteena on mm. parantaa kuntien ja aluehallinnon edellytyksiä vahvistaa tasapainoista alueellista kehitystä yhteistyössä muiden organisaatioiden kanssa kannustamalla kuntia yhteistoimintaan ja panemalla toimeen kuntien vapaaehtoisten yhdistymisten kannustamisesta annettu lainsäädäntö, uudistamalla kuntien valtionosuusjärjestelmä, toteuttamalla maaseudun ja keskusten kehittämisohjelmia sekä kehittämällä aluepoliittista lainsäädäntöä.

Valiokunta toteaa, että hallinnon kehittämisen päämääränä tulee muun ohella olla joustavan ja tuloksellisen palvelurakenteen aikaansaaminen. Palvelukykyä on tarpeen lisätä myös poistamalla samalla hallinnon monimutkaisuutta ja päällekkäisyyttä.

Valiokunta kannattaa sisäasiainministeriölle valtion tulo- ja menoarvioesityksessä asetettujen

hallinnon kehittämistä koskevien, osaksi kokeilujen avulla ja osaksi pysyväisluonteisten toimenpiteiden kautta suunniteltujen, hallinnon kehittämisen- ja uudistamistoimenpiteiden tulostavoitteiden vahvistamista toteutettavaksi.

Ulkomaalaislain toimivuus

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaan sisäasiainministeriön keskeisiin tulostavoitteisiin vuodelle 1992 kuuluu turvapaikkahakemusten kokonaiskäsittelyajan lyhentäminen kuuteen kuukauteen siten, että ulkomaalaiskeskuksessa aika on enintään kolme kuukautta ja poliisitoimessa enintään kolme kuukautta. Lisäedellytyksenä mainittujen tavoitteiden saavuttamiselle on esitetty, että merkittävää lisäystä asioiden määrässä ei tapahdu. Muiden ulkomaalaiskeskukselle osoitettujen hakemusten käsittelyaikaa lyhennetään vuoden 1990 tasosta 50 prosenttia.

Voimassa olevan uuden ulkomaalaislain (378/91) hallituksen esityksen yleisperustelujen mukaan lain tavoitteena on ulkomaalaisen oikeusturvan parantamisen lisäksi se, että viranomaisilla edelleen säilytetään riittävät valtuudet kansainvälisen terrorismin ja rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan, lain oltua nyt noin puoli vuotta voimassa, voidaan todeta asetettujen tavoitteiden täyttyneen suhteellisen hyvin. Ulkomaalaisen oikeusturva toteutuu selvästi paremmin kuin vanhan lain aikana. Tärkeitä parannuksia ovat lisääntyneet muutoksenhakumahdollisuudet, yksinkertaistunut lupahallinto ja lain sanamuotojen selkiytyminen monissa kohdissa. Lain toimivuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että laki on vielä varsin uusi ja että se tuli lisäksi poikkeuksellisen nopeasti voimaan. Valiokunnalle esitetyn perusteella on kuitenkin ilmennyt edelleen tarpeita lainsäädännön kehittämiseksi.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eräs epäkohta liittyy menettelyyn, jota on noudatettava, kun maasta pyritään poistamaan kielteisen päätöksen sekä turvapaikka- että oleskelulupahakemuksensa saanutta henkilöä. Turvapaikka- ja maastakarkottamismenettely seuraavat toisiinsa siten, että karkottamismenettelyyn voidaan ryhtyä vasta, kun valitus myös turvapaikkapäätöksen on ratkaistu. Turvapaikkamenettelyn kesto on ilman valitusta nykyään noin yksi vuosi. Karkotusmenettely valituksineen kestää tämän jälkeen vielä useita kuukausia. Valiokun-

ta katsookin, että mahdollisimman pian tulisi selvittää, voidaanko turvapaikkahakemuksen käsittelyn yhteydessä samalla tehdä henkilön maastakarkottamista koskeva päätös, joista molemmista voitaisiin valittaa yhdessä turvapaikkalautakuntaan. Tällainen muutos merkitsisi menettelyn keston lyhenemistä usealla kuukaudella. Muissa Pohjoismaissa tapahtuvaan menettelyyn viitaten valiokunta katsoo, että samalla tulisi selvittää mahdollisuudet turvapaikka-, oleskelulupa- ja karkotusmenettelyjen yhdistämiseen.

Valiokunta on pohtinut laajemminkin ulkomaalaisia koskevien asioiden käsittelemiseen hallinnossa liittyviä kysymyksiä sekä päätyneet ehdottamaan, että mahdollisimman pian selvitetään myös mahdollisuudet ulkomaalaisten maahantuloa, maassa oleskelua, maahan sijoittumista sekä maasta poistamista koskevien viranomaistoimenpiteiden keskittämiseen ylimmällä hallinnontasolla yhteen ministeriöön eli käytännössä sisäasiainministeriöön.

Valiokunta pitää tärkeänä, että vuonna 1992 päästään käytettävissä olevilla resursseilla, nykyisillä hakemusmäärillä ja nykyisen lainsäädännön mukaisilla menettelytavoilla tavoitteeksi asetettuun turvapaikkahakemusten kolmen kuukauden käsittelyaikaan ulkomaalaiskeskuksessa.

Valiokunta katsoo, että sen edellä esittämien näkökohtien pikainen selvittäminen ja toteuttaminen lisää hallinnon tehokkuutta ja säästää yhteiskunnan resursseja sekä turvaa samalla ulkomaalaisten oikeusturvan muutoksenhakumahdollisuuksineen lyhentäen samalla käsittelyaikoja huomattavasti.

Valiokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen seikkaan, että vastaanottokeskuksissa oleskeluajat muodostuvat käytännössä hyvin pitkiksi. Tämä aiheuttaa sosiaalisia ja muita ongelmia. Tästä syystä olisikin tarpeen selvittää, voitaisiinko turvapaikan hakijoille sallia mahdollisuus ainakin vastaanottokeskuksissa työkentelyyn tai opiskeluun ennen turvapaikka- tai oleskelulupapäätöksen ratkaisemista.

26.75. Poliisitoimi

Momentille 26.75.21 ehdotetun poliisitoimen toimintamenoja koskevan määrärahan selvitysosasta ilmenee, että määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon muun muassa esitutkintalainsäädännön uudistamisen johdosta jäljellä olevien 56 viran perustaminen.

Eduskunta on hyväksyessään vuoden 1986 valtiopäivillä uuden esitutkintalainsäädännön edellyttänyt lakivaliokunnan mietinnön n:o 9/1986 vp mukaisesti hallituksen huolehtivan siitä, että poliisiin perustetaan 450 lisävirkaa nimenomaan esitutkintalainsäädännön voimaantulosta aiheutuviin tarpeisiin, minkä lisäksi on erikseen tullut huolehtia poliisin resurssipulan helpottamisesta sekä poliisitoiminnan muusta kehittämisestä. Lakivaliokunta on mainitussa mietinnössään pitänyt hallituksen esityksen perusteissa luvattuja henkilöstö- ja muita resursseja ehdottomina minimimäärinä, jotta lain tavoitteet saadaan toteutetuiksi. Lisäksi lakivaliokunta on katsonut, että voimavarojen riittävyyttä arvioitaessa on otettava huomioon myös virkaehtosopimuksella toteutetut työajan lyhennykset, jotka vähentävät henkilöstön tehollista työaika.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan eduskunnan edellyttämistä 450 esitutkintavirasta on perustamatta yhteensä 116 virkaa. Mikäli vuonna 1992 perustetaan tulo- ja menoarvioesityksessä mainitut 56 virkaa esitutkinnan tarpeisiin, on edelleen perustamatta 60 eduskunnan esitutkintalain säätämisen yhteydessä edellyttämää virkaa.

Vuonna 1986 tehdyn virkaehtosopimuksen mukaisesti poliisimiesten työaika lyhenyi vaihteittain 120 tunnista kolmen viikon työjaksossa 114 tuntiin 45 minuuttiin vuoteen 1990 mennessä. Lyhennys merkitsi vuositasolla 84 tuntia jokaista poliisimiestä kohden ja poisjääneen työpanoksen korvaaminen vaatisi noin 350 uuden viran perustamista. Työajan lyhenemistä ei ole kompensoitu uusia virkoja perustamalla.

Edellä kuvatun resurssikehityksen lisäksi poliisitoimesta tulee valtioneuvoston periaatepäätösten johdosta lakkauttaa säästötoimenpiteenä vuosina 1990—1991 226 avoimeksi tulevaa virkaa. Lisäksi tiedossa on vielä viiden prosentin henkilöstön säästötavoite valtionhallinnossa meneillään olevalle vaalikaudelle. Poliisin tehtävät ovat mm. lisääntyneen rikollisuuden vuoksi kasvaneet viimeisten kymmenen vuoden aikana erittäin voimakkaasti. Vastaavaa kehitystä ei kuitenkaan ole tapahtunut henkilöresurssien kohdalla.

Hallintovaliokunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että valtion tulo- ja menoarvioesityksessä vuodelle 1992 mainitut 56 virkaa perustetaan nimenomaan esitutkintalainsäädännön tarpeisiin ja että lisäksi vastaisuudessa perustetaan esitutkintalainsäädännön säätämisen yhteydessä eduskunnan edellyttämällä tavalla vielä puuttuvat

60 virkaa esitutkintalainsäädännön voimaantulosta aiheutuneisiin tarpeisiin. On selvää, että kaikki 450 virkaa tulee perustaa eikä näihin virkoihin voida lukea poliisikoulutusta vailla olevien henkilöiden siirtoja muilta hallinnonaloilta poliisitoimen hallinnonalalle. Valiokunta toteaa huolestuneena, että yhteiskunnan on myös vastaisuudessa kyettävä huolehtimaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisestä sekä rikosten ennaltaehkäisemisestä ja niiden tutkinasta riittävän tehokkaasti. Tässä suhteessa koko vaalikaudelle asetettu viiden prosentin henkilöstön vähentämistavoite ei voi koskea poliisitointa. Muutoinkin meneillään olevasta poliisitoimen hallinnonalan virkojen vähentämisestä ja virkojen täyttökielellä tulisi luopua.

26.80. Pelastushallinto

Tulo- ja menoarvioesityksen mukaisesti pelastusalan koulutuksen laadun parantamiseksi opetussuunnitelmat uudistetaan, opiskelijoiden pohjakoulutustasoa nostetaan ja koulutusajoina pidennetään. Edelleen pelastushallinnon koulutuskeskus lakkautetaan 1.3.1992 ja tilalle perustetaan Valtion pelastuskoulu ja Valtion pelastusopisto.

Valtio huolehtii palo- ja pelastusalan ammatillisesta koulutuksesta, väestönsuojelun erityis- ja johtohenkilöstön koulutuksesta ja pelastuspalvelukoulutuksen järjestämisestä eri viranomaisille. Nykyään koulutusta varten on 100 oppilaspaikkaa käsittävä Valtion palo-opisto Espoossa ja 50-oppilaspaikkainen Valtion väestönsuojelukoulu Lohjalla. Pelastusalan koulutusta on tarkoitus uudistaa ja uudistukseen liittyen on tarkoitus lisätä alan oppilaspaikkojen määrää. Eduskunta on päättänyt vuoden 1986 toisen lisämenoarvion yhteydessä, että Kuopioon perustetaan pelastuskoulu ja että pelastusalan johtohenkilöstön koulutusta jatketaan Espoossa. Kuitenkin vuoden 1988 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä eduskunta päätti, että johtohenkilöstön koulutus siirretään Lohjalle nykyisen väestönsuojelukoulun yhteyteen ja että palo-opiston tilat Espoosta luovutetaan muuhun käyttöön. Sijoituspaikkaratkaisu perustui sisäasiainministeriön ja valtiovarainministeriön laatiin selvityksiin.

Valiokunnalle esitettyjen asiantuntijalausuntojen perusteella ja eduskunnan vuoden 1988 kannanottoon viitaten valiokunta katsoo, että pelastusalan johtajiston koulutusta varten tulisi

perustaa vuonna 1992 Lohjalle Valtion pelastusopisto.

Tulo- ja menoarvioesitykseen liittyen on annettu eduskunnalle hallituksen esitys laiksi valtion pelastusoppilaitoksista. Tähän lakiehdotukseen liittyen valtion tulo- ja menoarvioesityksen mukaan ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien oppilaiden kotikunnat veloitetaan syyslukukaudesta 1992 lukien maksamaan kantokyselyluokan osoittama osuus oppilasta kohti laskeutuista käyttökustannuksista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kysymyksessä olevista kustannuksista on aikaisemmin vastannut valtio yksin. Hallintovaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että kotikuntakorvausvelvollisuuden ulottaminen näihin oppilaitoksiin merkitsee muutosta valtion ja kuntien väliseen kustannusten jakoon, mistä valiokunnan saaman tiedon mukaan ei ole sovittu järjestelyasiakirjamenetelmissä.

26.97. Avustukset kunnille ja alueellinen kehittäminen

Kunnallistalous

Valiokunta toteaa, että kunnallistalouden rahoitustilanne on voimakkaasti heikentynyt. Kansantalouden tila on pysäyttänyt verorahoituksen kasvun. Käytettävissä olevien tietojen perusteella on pääteltävissä, että tulo- ja menoarvioesityksellä ongelmat eivät ole hoidettavissa. Kunnallistalouden tasapainon palauttaminen edellyttää voimakasta puuttumista menojen kehitykseen ja monin paikoin rakenteellisia uudistuksia.

Julkisten menojen kasvu on ollut jo jonkin aikaa selvästi nopeampaa kuin bruttokansantuotteen kasvu. Kuntien osalta menojen kasvu tosin näyttää olevan hidastumassa. Silti myös kuntien menojen bruttokansantuoteosuus kasvaa tänä vuonna selvästi.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös valtion toimenpiteillä helpotetaan kuntien talouden tasapainottamista. Myös kuntien itsehallinnon vahvistamisella, kuntien välisen yhteistoiminnan tehostamisella ja vapaaehtoisten yhdistyshankkeiden edistämällä voidaan tukea kunnallistalouden myönteistä kehitystä. Edelleen valtionosuusjärjestelmän uudistamisen tulisi tukea osaltaan samoja päämääriä. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että hallitus antaa mahdollisimman pian eduskunnalle esityksen kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta. Tärkeätä on

myös jatkaa aloitettua normien purkamista sopeuttamalla kuntien toimintaa koskevat säännökset mahdollisimman hyvin paikallisiin tarpeisiin sopiviksi. Kunnallistalouden vaikeasta tilanteesta huolimatta valiokunta katsoo, että myös kunnallishallinnon tuottamien peruspalvelujen saatavuus tulee kyetä turvaamaan vastaisuudessaakin.

26.97.43. Läänin kehittämisasiä

Tulo- ja menoarvioesityksessä momentille ehdotetaan myönnettäväksi 40 miljoonaa markkaa. Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perustein aluepolitiikasta annetun lain (1168/88) 7 §:n mukaisten menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös valtioneuvoston määräämien erityisalueiden ja rakennemuutosvaikeuksissa olevien paikkakuntien ongelmien hoitoa sekä maan eri osien keskusten kehittämistä varten asetettavien työryhmien menojen maksamiseen.

Valiokunta toteaa, että läänin kehittämisasiä vähennettiin jo valtion vuoden 1991 tulo- ja menoarviossa vuoden 1990 90 miljoonasta markasta 40 miljoonaan markkaan. Määrärahan vähennys on aiheuttanut huomattavia ongelmia läänien elinkeinotoiminnan omatoimisen kehittämisen jatkamisessa. Mietinnössään tulo- ja menoarvioesityksestä vuodelle 1991 valtiovainvaliokunta edellytti, että hallitus seuraa läänin kehittämisasiän riittävyttä ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin jo aloitettujen projektien loppuunsaattamiseksi. Tästä syystä sisäasiainministeriö on selvittänyt vuoden 1991 alussa lääninhallitusten arviot kehittämisasiän tarpeesta kuluvana vuonna. Selvityksen mukaan lääninhallitukset olivat sitoneet niiden käytössä olevasta määrärahasta aikaisempina vuosina käynnistettyjen projektien jatkorahoitukseen noin 37 miljoonaa markkaa. Kun tähän summaan laskettiin Lapin matkailun lomatuki 3 miljoonaa markkaa, niin koko vuoden 1991 kehittämisasiä oli periaatteessa käytetty jo vuoden alussa. Tilanteen johdosta lääninhallitusten on ollut pakko karsia ja keskeyttää aikaisempina vuosina käynnistettyjä hankkeita. Lisäksi uusien hankkeiden hyväksymisen perusteet ovat tulleet entistä tiukemmiksi.

Edelleen erityisalueiden ja keskusten kehittämishankkeiden sekä teknologiapoliittisten ohjelmien toteutus tulee hidastumaan ja osa niiden hankkeista uhkaa kokonaan peruuntua määrää-

rahan supistamisen takia. Aktiivisesti käynnistynyt omatoiminen, alueilta lähtevä kehittäminen saattaa myös pysähtyä.

Valiokunta toteaa, että läänin kehittämisraha on ollut tehokas väline toteutettaessa tavoite-suunnitelmien mukaisesti kehittämisen painopiste-alueiden toimenpiteitä. Vaikka kehittämisrahaa pyritään ensisijaisesti luomaan pohjaa alueiden elinkeinotoiminnan kehitykselle, on sillä luotu myös uusia työpaikkoja sekä suoraan että välillisesti. Tulokset on lisäksi saavutettu varsin pienin hankekohtaisin avustuksin. Määrärahaa on käytetty myös rakennemuutospaikkakuntien ongelmien hoitoon ja elinkeinopoliittisten projektien rahoittamiseen. Sitä voidaan käyttää myös alueellisten kehittämisohjelmien rahoittamiseen.

Valiokunta toteaa, että rakennemuutosongelmat näyttävät yhteiskunnassa yhä lisääntyvän. Samalla on entistä enemmän tarvetta alueellisten kehittämisohjelmien laadintaan. Kaikkiaan määrärahan tarve on kasvamassa. Valiokunta katsoo, että läänin kehittämisraha tulisi saada

valtion tulo- ja menoarvioesityksen sisäisin siirtoin vuoden 1990 tasolle 90 miljoonaan markkaan. Edelleen valiokunta katsoo, että määrärahan jaossa tulee kuntien asemaa vahvistaa ja että kehittämisrahalla tulisi kannustaa kuntia selkeämmin ja voimakkaammin työssäkäyntialueittaiseen elinkeinopoliittiseen yhteistyöhön. Esi-merkkinä tällaisesta yhteistyöstä uudella tavalla voidaan mainita Kemi-Tornio-alueen kehittämiskeskus. Keskuksen toiminta-ajatuksena on tukea Kemi-Tornio-alueen edunvalvontaa, elinkeinojen kehittämistä ja palvelutoimintaa kuntien vapaaehtoisella yhteistyöllä. Päämääränä on alueen itsenäisen päätösvallan lisääminen, talousalueen asukkaiden ja elinkeinoelämän palvelutarpeen hoitaminen parhaalla tavalla sekä kuntien taloudellisten toimintaedellytysten turvaaminen.

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta mietintöönsä laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa varapuheenjohtaja Varpasuo, jäsenet R. Aho, Enestam, Laakkonen, Liikka-

nen, Markkula, Metsämäki, Näsi, Pulliainen, Saario, Urpilainen ja Vähänäkki sekä varajäsenet Kaarilahti ja Riihijärvi.

Eriävä mielipide

Hallintovaliokunta on valtiovarainvaliokunnalle vuoden 1992 hallituksen budjettiesityksestä antamassaan lausunnossa todennut, että ”hallinnon kehittämisen päämääränä tulee muun ohella olla joustavan ja tuloksellisen palvelurakenteen aikaansaaminen”.

Allekirjoittaneet yhtyvät tähän valiokunnan esittämään näkemykseen. Sen kanssa selvässä ristiriidassa on budjettiesityksen maininta, jonka mukaan ”valtion henkilöstö, mukaan lukien liikelaitosten henkilöstö, ja kuntien sekä yksityisten valtionapulaitosten valtionapuhenkilöstö asetetaan vuonna 1992 yhteensä 14 päiväksi palkattomalle lomalle. Lomautus on tarkoitus toteuttaa siten, että virastojen ja laitosten välttämätön toiminta voidaan turvata”. Hallitus on jo antanut asiasta eduskunnalle lakiesityksensä.

Emme pidä palvelujen tarvitsijoiden ja em. työntekijöiden kannalta järkevänä esitettyjä lomautustoimenpiteitä. Ne osaltaan ruuhkauttavat tehtäviä eteenpäin niin, että asiakkaitten oikeusturva ja oikeus palveluihin vaarantuvat. Julkisella sektorilla on runsaasti sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole hallinnollisin päätöksin siirrettävissä ajallisesti eteenpäin tai sijaisen tehtäväksi (mm. terveydenhoito, poliisi-, palo- ja pelastustoimi jne).

Hallituksen esittämä pakkoloma-ajatus tulee ruuhkauttamaan tehtäviä, koska kunnat eivät käytännössä palkkaa tehtäviä hoitamaan sijaisia, vaan ne hoidetaan ylitöinä. Tämä vaihtoehto on kunnille paljon kalliimpi kuin esitetty kahden viikon palkaton lomautus.

Kuntien itsehallintoa loukkaavan sisältönsä

vuoksi on pakkolomaa koskevaa lakiesitystä myös perustuslaillisuuden kannalta pidettävä kyseenalaisena.

Allekirjoittaneet eivät siis voi yhtyä vuoden 1992 budjettiesityksessä mainittuun julkisen sektorin pakkolomaesitykseen.

Helsingissä 17 päivänä lokakuuta 1991

Kari Urpilainen
Erkki Pulliainen

Matti Vähänäkki
Raila Aho

Lauri Metsämäki
Heikki Riihijärvi